

2017-01-31

Funktionshinderombudsmannen Pia Ehnhage

Inför revideringen av *Stockholm – en stad för alla*, program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016

Vi vill börja med att svara på din fråga om programmets benämning. Vi föreslår att den reviderade versionen kort och gott får heta *Stockholm – en stad för alla, funktionshinderspolitiskt program för tiden xxx*. Programmet ska behandla vad staden behöver göra för att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning sina fulla mänskliga rättigheter och för att uppnå sitt viktiga mål ”Ett Stockholm för alla”.

Vi vill betona vikten av att själva revideringsarbetet ges tillräckligt med tid för att säkerställa kvalitén, bl.a. genom att förankring i organisationerna hinner göras.

Vi vill samtidigt uppmärksamma de synpunkter, reservationer från den dåvarande politiska oppositionen samt remissvar som lämnades när nuvarande program togs fram, se *Utlåtande 2011:106 RVII (Dnr 326-2538/2010)*. Av våra medlemsföreningar ansåg flera att processen gått för snabbt och att de inte fått den tid de behövt för att förankra sina synpunkter.

Vi anser att det är viktigt att förslaget sänds på remiss till alla berörda, inklusive våra medlemsföreningar.

Sen vill vi besvara den uppmaning vi fick från dig med kallelsen till första referensgruppsmötet. Vi anser att följande är viktigt och prioriterat, eller utgör särskilda utmaningar för att staden ska nå målet om full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, och måste finnas med i detta stadsövergripande program.

Inledningsvis vill vi återropa vår skrivelse från hösten 2015, där vi angav att ett reviderat program måste ha tydliga målsättningar utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt tydliga mål och mätbara indikatorer som nämnder och styrelser ska följa upp och formulera aktiviteter utifrån.

Vi anser att målen i programmet behöver utökas och att stadens ansvar för att garantera att ingen diskriminering på grund av funktionsnedsättning sker i dess verksamheter formuleras i ett inledande mål.

Utgångspunkten för programmet ska vara principen att alla människor är lika i värdighet och rättigheter, så som det uttrycks i de olika människorättskonventioner som Sverige är juridiskt bunden att följa.

Vi beklagar att en analys ur ett MR-perspektiv saknades i utvärderingen av nuvarande program. Vi hade gärna sett att – och uppmanade också staden – den hade kompletterats med en sådan.

Vi vill också uppmärksamma staden på de rekommendationer som kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning lämnat på Sveriges första rapport samt kommitténs allmänna kommentarer nr 2 och nr 3. Där vill vi särskilt lyfta två områden som kommittén rekommenderar Sverige att se över:

- Att Sverige säkerställer att ett genus- och funktionshindersperspektiv genomsyrar lagstiftning, politik, undersökningar och planer samt aktiviteter för tillämpning, utvärdering och övervakning samt tjänster samt vidta effektiva och särskilda åtgärder för att förhindra flerfaldiga former av diskriminering av kvinnor och flickor med funktionsnedsättning.
- Att kommunerna och de lokala myndigheterna har nödvändiga medel och vägledning för att följa upp, utvärdera och säkra full tillgänglighet till byggnader samt behoven av skälig anpassning för personer med funktionsnedsättning på lämpligt sätt integreras i den kommunala planeringen. Kommittén rekommenderar konventionsstaten vidare att krav på tillgänglighet inkluderas systematiskt i alla avtal om offentliga upphandlingar.

Vi instämmer i MFD:s konstaterande att funktionshinder utgör en strukturell diskriminering av många personer med funktionsnedsättning vilket manifesterar sig i ojämlika levnadsvillkor och bristande delaktighet. En intersektionell ansats är nödvändig för att kunna analysera och förstå en individs hela livssituation.

Vidare skriver MFD att en avgörande utgångspunkt i funktionshinderspolitiken ska fortsatt vara integrering. Att integrera ett funktionshindersperspektiv innebär att det ska prägla hela verksamheten och inte ses som en särfråga.

Det nuvarande programmet synliggör inte de olika förutsättningar som personer med funktionsnedsättning har att ta del av i samhället. Av Rambölls intervjuer framkommer att programmet på ett tydligare sätt behöver belysa att personer med funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp i samhället, i synnerhet när det gäller hälsa, ekonomi, psykisk ohälsa samt utsatthet för våld.

Tydligt funktionshindersperspektiv

- Att i programmets inledning beskriva nuläget och varför ett funktionshinderspolitiskt program behövs i staden.
- Att i programmet göra tydligt vad det innebär att arbeta utifrån ett funktionshindersperspektiv. Denna aspekt måste bli en naturlig och integrerad del av det vardagliga arbetet i staden.
- Att staden utarbetar en strategi för att integrera ett funktionshindersperspektiv i alla beslutsprocesser och inom alla verksamheter. (Jmf stadens jämställdhetsintegrering)
- Att variabeln funktionsnedsättning ska finnas med i stadens analyser, tjänsteutlåtanden, utredningar osv.
- Att intresset för och kunskapen om funktionshindersfrågor och -perspektiv ökar inom staden.
- Att staden behandlar tillgänglighetsbegreppet i sin fulla komplexitet och att bristande tillgänglighet ses i en diskrimineringskontext.
- Att stadens tillgänglighetsarbete bedrivs tvärsektorielt med mål att skapa lösningar som gagnar så många som möjligt.
- Att staden översätter MFD:s förslag om effekt- och resultatmål till kommunal nivå, samt att de aktiviteter som alla nämnder/bolagsstyrelser planerar och genomför ska syfta till att nå målen.

Budget och ILS

- Att programmet ges en tydlig roll i stadens styrning.
- Att programmet placeras centralt i stadens budget, och inte som nu enbart under Stöd och service, så att det i realiteten omfattar samtliga nämnder och styrelser.
- Att indikatorer utifrån programmets målsättningar anges i stadens budget för att säkerställa att programmet följs upp och uppföljningen av programmet bör anpassas efter nämnders och styrelsers mandat och ansvarsområden.
- Att stadens statistik bättre fångar in personer med funktionsnedsättning. Ökad medvetenhet behövs om att personer med funktionsnedsättning många gånger saknas inom de statistiska undersökningar som görs.
- Att inriktningsmålen i stadens budget och vision också genomsyrar målen i det funktionshinderspolitiska programmet.

Övrigt

- Att staden i arbetet med upphandling även aktivt ska beakta mål för att öka tillgängligheten samt för att främja sysselsättningen för personer med funktionsnedsättning.
- Att staden bl.a. i sitt arbete för ett mer tillgängligt och jämlikt kultur- och föreningsliv ställer krav i bidragsgivningen.
- Att programmet får ett tydligare genusperspektiv.
- Att stadens lagstadgade tillsyn av eliminering av enkelt avhjälpna hinder prioriteras. För det krävs inventeringar av tillgängligheten och planerade åtgärder för eliminering av enkelt åtgärdade hinder inom stadens alla verksamheter.
- Att staden i arbetet med enkelt avhjälpna hinder aktivt involverar näringslivet, inkl turistnäringen, och informerar om tillgänglighetsarbetet samt dess betydelse för alla invånare och besökare.
- Att stadens informationsteknik och digitala tjänster är fullt tillgängliga för människor med olika förutsättningar och behov.
- Att det förtydligas att funktionshindersråden hör till stadens nämnder/bolagsstyrelser och att det är dessa som ska ta initiativ till och öppna för samarbete med råden i enlighet med stadens instruktioner.
- Att det reviderade programmet resulterar i att funktionshindersorganisationer verksamma i staden utgör en självklar och naturlig samråds- och remissinstans för Stockholms stads övergripande styrdokument.

Med vänliga hälsningar

För HSO:s representanter i referensgruppen

Wanda Scherdin

kanslichef